

Честита Седмица на гората!
1-7 април 2013 г.

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 2 (41), год. IX, март 2013 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Годишен отчетен доклад

Единството на колегията - основна цел на СЛБ през годината

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ -
председател на СЛБ

Изминаха три години от избора на настоящите органи за управление на СЛБ. Сравнително кратък период, но прегледът на резултатите от дейността ни дава основание да сме убедени, че бихме могли да се справим успешно с предизвикателствата на тежкото време, в което живеем, особено ако се влага необходимото желание, воля, търпение и постоянство както от ръководството на Съюза, така и от отделните дружества и членове.

По-важните резултати и напредъка в постигането на поставените в Мандатната програма цели:

- **Работата по Националната горска стратегия и политика за периода 2014-2020 г.** беше основен приоритет в отстояване на провеждането на дългосрочна научно-обоснована горска политика. За да се подпомогне дискусиата, на страниците на в. "Българска гора" и на интернет страницата на СЛБ бе отворена тематична рубрика, посветена на новата стратегия. За съжаление активността на колегията е ниска.

- **Работихме по утвърждаване на авторитета на организацията.** През тази година членовете на СЛБ продължиха своето участие с активна гражданска позиция в провеждането на реформата в горското стопанство. Тя се изразяваше в дейността на ръководството на Съюза с представените становища, проведените разговори и срещи с ръководството на ИАГ по всички въпроси, касаещи устойчивото развитие и умножаването на горското богатство на България, в не-

морната работа на хората по места в регионалните дирекции по горите и държавните горски предприятия.

- **Успешно се проведе процедурата за избор на Лесовъд на годината 2011,** като наградите на спечелилите бяха връчени от министъра на земеделието и храните д-р Мирослав Найденов на тържественото събрание за откриването на Седмицата на гората '2012 във Враца.

- **На свое заседание УС на СЛБ обсъди и прие текстове на декларации** с категорично становище на ръководството на СЛБ относно възстановяването на справедливостта в заплащането на работещите в системата, за защита на професионализма, спазването на правилата при избор на директор на ДПП "Витоша", спазването на морала и лесовъдската етика при провеждането на реформите - от кадровите промени до обединяването на ДГС и ДЛС. Особено важна бе работата на представители на СЛБ със синдикатите. Имаше активна позиция по всички постъпили жалби, като в повечето случаи бе намерено решение.

- **Продължиха усилията за подобряване на информираността и интерактивната връзка с членовете на организацията и с лесовъдската колегия.**

Интернет страницата на СЛБ дава възможност на потребителите да се запознаят с проекти за документи, да поставят директно въпроси и да получават отговори, както и да изразяват свои становища и мнения, свързани с дейността на колегията. За

съжаление освен новините за дейността на УС на СЛБ на страницата липсва информация за дейността на регионалните или местните дружества.

- **Продължи работата за пропагандиране на историята и традициите на горското дело у нас.** Осигурено е издаването на в. "Българска гора" за 2013 година. Получаваме повече актуални, интересни и дискуссионни материали за публикуване, което е плод на упоритата работа на редакционната колегия и лично на главния редактор инж. Богдан Богданов. От 2012 г. броевете на вестника се изпращат на всяко абонирано поделение и достигат по-сигурно до читателите. Това изисква повече труд, разбира се и средства по подготвянето и разпространението, но времето наложи тази промяна.

Запази се традицията във всеки брой на в. "Българска гора" да се представят нови книги, да се отбелязват кръгли годишнини на колеги, които са допринесли и допринасят за издигане на авторитета на лесовъдската професия, отбелязват се годишнини от рождението на изтъкнати дейци на лесовъдската практика, образованието, науката и изследванията в областта на горското стопанство.

- **На свое заседание УС на СЛБ продължи инициативата за Седмицата на гората да се почистят и обновят паметните знаци** - чешми, плочи и паметници на бележити лесовъди. Взе се решение да се отбележи тържествено с паметен знак дейността на колегията по възстановяването на горите от големите ветровали в Родо-

лите, Рила и Пирин от началото на 60-те години на миналия век. Разработен е проект и вероятно ще се пристъпи към неговата реализация, като паметният знак ще бъде разположен в двора на ДГС "Алабак" - Велинград.

В ход е изпълнението на инициативата на Регионално дружество на лесовъдите в Пловдив с председател инж. Никола Каварджиков и на ДГС - Карлово, за поставянето на паметна плоча на инж. Георги Банков - създател на Апостоловата гора. Предвижда се паметният знак да бъде открит през Седмицата на гората тази година.

- **Продължи и особено важната работа на представители на СЛБ с подрастващите, с местните неправителствени организации и гражданите** за защита на българската гора. Бяха предоставени материали за публикуване в централни и местни медии. Действията обаче засега са концентрирани в най-голяма степен около Седмицата на гората, което създава впечатление за цикличност и кампанияност. Добрите практики за връзки с обществеността, с медиите и непрекъснат обмен на информация би трябвало да се налагат по-широко, като това би повишило прозрачността и би възстановило доверието на обществеността към високпатриотичната и хуманна дейност на лесовъдската колегия за опазване и умножаване на горското ни богатство.

- **През тази година се навършват 100 години от създаването на 4 горски стопанства в Благоевградския регион.** Предвижда се

На стр. 2

100 години Държавно горско стопанство - Разлог

На стр. 3

Общо събрание на СЛБ

На стр. 4

Стопанисване
на крайречните
гори

На стр. 4

Природен парк
"Витоша" успешно
работи
по нов проект

На стр. 5

Среща в навечерието на Седмицата на гората

На стр. 7

Поморие - център на културния туризъм

На стр. 8

Работна среща на партньорите по проект INTEGRAL

От 27 януари до 1 февруари в Залцбург, Австрия, се проведе работна среща на партньорите по проект INTEGRAL, финансиран по VII рамкова програма на ЕС. Нашата страна бе представявана от проф. д-р Иван Палигоров, координатор на проекта за България и ръководител на екипа по Работен пакет 3, и доц. д-р Емил Галев - ръководител на Работен пакет 2.

В срещата участваха 57 представители от 13 европейски страни, които са партньори по проекта. В 12 заседания се дискутираха въпроси от работната програма на проекта, които са в областта на възможностите за оценка и моделиране на резултатите от въздействието върху ландшафтните комплекси.

Основната задача на срещата бе да се приеме извършено-то от отделните партньори през първата фаза на проекта - от 01.11.2011 до 31.12.2012 година. На основата на направените и изпратени предварително отчети на всеки от участниците бе предоставена възможност да представи резултатите от двата работни пакета на проекта за всеки индивидуален ключов ландшафтен комплекс. Списъкът от показатели за моделиране на екосистемните функции и услуги на екосистемите бе уточнен окончателно. Напредъкът на отделните партньори бе в основата на тяхното разпределение в три групи, според готовността да се прилагат модели за представяне на ди-

На стр. 2

Единството на колегията - основна цел на СЛБ през годината

От стр. 1

честване с национално при-
съствие, което е чудесен по-
вод за изява от страна на Съ-
юза и Регионалното дружес-
тво. Тук трябва да отбеле-
жим активната дейност на
Дружеството на лесовъдите
ветерани от Благоевградския
регион, която може да служи
за пример в национален ма-
щаб. И отново да припом-
ним, че има региони в Бъл-
гария, в които все още не са
организирани дружества на
лесовъдите ветерани, което
трябва да става по инициати-
ва на нашите регионални съ-
вети.

● Ръководството на Съю-
за би желало да **продължи**
да **поддържа по-близки и**
непосредствени контакти
с регионалните структури
и дружествата по места
въпреки финансовите зат-
руднения. Трябва да намира-
ме възможности за срещи с
колегите не само през Сед-
мицата на гората или по вре-
ме на заседанията на УС или
на ОС. При срещи на ръко-
водството в края на минала-
та и началото на тази година
с представители на Съюза в
Пазарджик, Стара Загора,
Ловеч, Варна, Шумен, Слив-
вен и Велико Търново бяха
потърсени по-ефективни ре-
шения за поддържане на по-
добра връзка с дружествата
по места, някъде изразяваща
се досега само в събиране на
членски внос. В някои регио-
ни връзката между регионал-
ните дирекции и работещите
в тях колеги с тези в държав-
ните горски предприятия и
техните подразделения е сериоз-
но нарушена, което наложи
на последното заседание на
УС да се вземе решение за
търсене на нови възможнос-
ти по места, включително с
избор на нови регионални
координатори, където това е
неизбежно.

За добър пример трябва
да посочим създаването на
Дружеството на лесовъдите
в Габрово с председател
зам.-директорът на държав-
ното предприятие. Инициати-
ватата за създаване на дру-
жество към Северноцентрал-
ното държавно предприятие
е на нашия колега и член на

УС на СЛБ инж. Иван Гун-
чев. Този пример трябва да
бъде продължен и в други
региони на страната.

● Преди години инж.
Гунчев реализира и идеята за
създаването на регионални
издания, в които **да се съх-**
рани историята и паметта
на лесовъдите от съответ-
ния регион. Под печат е
книга за Благоевградския ре-
гион с автор инж. Михаил
Михайлов, който при съби-
рането на материалите за
стопанствата и кадрите ак-
тивно бе подпомаган от чле-
нове на Съюза. За съжаление
други региони все още нямат
готовност или желание за
създаването на подобни из-
дания, с което безвъзвратно
губим част от горската ни
история и приноса на лесо-
въдите. Това с особена сила
важи за онези стопанства,
които вече преминаха в съ-
седни на тях горски структу-
ри.

● Дейността на **сред**
студентите трябва да се
окуражава и разширява.
На последното заседание на
УС бе изслушано предложе-
ние на Студентското дружес-
тво към СЛБ, представено
от студента Павел Павлов -
зам.-председател на СКОПС
при ЛТУ. Една от възмож-
ностите е участието на сту-
денти в Международния сту-
дентски практически лагер в
Германия. Тези форми се
приемат от почти всички
страни като официална прак-
тическа част от обучението
на студентите по горско сто-
панство, по време на която
имат възможност да участ-
ват в практическото стопан-
исване на горите и да обмен-
ят познания и опит в сфера-
та на горското стопанство.

През юли 2012 г. с фи-
нансовата подкрепа на Съю-
за на европейските лесовъди
(СЕЛ) се проведе шестнаде-
сетият поред международен
студентски работен лагер с
продължителност един ме-
сец в Кастелаун, провинция
Рейнланд-Пфалц, Германия.
Чрез Съюза на лесовъдите в
България нашата страна за
втори път изпраща свои
представители, като тази го-
дина това бяха студентите
Вилислава Димитрова и Вас-
ко Масалджийски от специ-

алност "Горско стопанство"
в Лесотехническия универ-
ситет. В лагера участваха
още 14 души от общо 11
страни: България, Англия,
Уелс, Северна Ирландия,
Литва, Испания, Португа-
лия, Хърватия, Финландия,
Южна Корея и Канада.

За участието на студен-
тите в работния лагер бе
публикуван и материал.

● **Продължиха усилия-**
та за укрепване на между-
народния авторитет на
СЛБ. Най-значимото меж-
дународно събитие, в което
СЛБ взе участие през изми-
налата година, беше годиш-
ната среща на Управителния
комитет на СЕЛ, която се
проведе от 10 до 13 май 2012
г. в Халмшад, Швеция. В
срещата взеха участие 38
представители на 11 страни -
Австрия, България, Кипър,
Дания, Финландия, Франция,
Германия, Полша, Италия,
Швеция и Швейцария. Дома-
кин на конференцията беше
Шведската организация на
лесовъдите. В работата на
конференцията от страна на
Съюза на лесовъдите в Бъл-
гария участие взеха проф.
д-р Иван Палигоров - пред-
седател на СЛБ, д-р инж.
Анна Петракиева - зам.-
председател на СЛБ и по-
мощник-секретар на СЕЛ, и
инж. Борис Господинов -
зам.-председател на СЛБ и
член на Комисията по фи-
нансовия одит на СЕЛ.

Работната сесия на го-
дишната среща на Съюза на
европейските лесовъди се
проведе в две части - семи-
нар на тема "Производство
на зелена енергия" и общо
събрание.

На общото събрание бя-
ха разгледани и обсъдени от-
четите на Президентството
за изминалия отчетен пери-
од. Представени бяха резул-
татите от участието на чле-
новете на Президентството в
разработване на Европейска-
та горска стратегия и разви-
тието на зелена икономика,
участието в Наблюдаващите
комитети по горско стопан-
ство и корк, по горска про-
мишленост, Горската кому-
никационна мрежа и други.
Обсъдени бяха финансовият
и одиторският доклад, под-
готвен съвместно от двамата

одитори - Кристофолу Крис-
тодолу (Кипър) и Борис Гос-
подинов (България). Д-р
инж. Анна Петракиева -
пом.-секретар на СЕЛ, пред-
стави своята работа по акту-
ализиране и допълване на
интернет страницата на Съ-
юза, както и изпълняваната
от нея в сътрудничество с
инж. Борис Господинов зада-
ча по подготовката на книга
за историческото развитие
на СЕЛ от създаването му
през 1965 година. Бе обсъ-
ден и планът за предстояща-
та дейност на Съюза. Коле-
гите от Финландия предста-
виха програма за провежда-
нето на отчетно-изборния
конгрес на Съюза през 2013
г. в тяхната страна.

В рамките на семинара
бяха направени 3 презента-
ции, тематично насочени
към производството на био-
енергия - от Швеция, Герма-
ния и Франция. Впечатление
направи презентацията на
Михаел Димър от Германия
за възможностите и дости-
женията при производството
на електроенергия с ветроге-
нератори, разположени на
горски територии.

В допълнение към основ-
ната програма се проведе и
редовна среща на Президен-
тството за обсъждане и пла-
ниране на дейностите на ръ-
ководството на Съюза през
предстоящия отчетен пери-
од. Планирани бяха две сре-
щи на Президентството -
през септември с ръководст-
вото на Испанския съюз на
лесовъдите и през декември,
когато се организира Кръгла
маса на заинтересованите
страни в Брюксел за обсъж-
дане на актуалните пробле-
ми в горите.

Натоварено с мандат от
Управителния съвет и от
дискусиите на Общото съб-
рание ръководството на СЛБ
успя да проведе успешни
срещи за сътрудничество в
рамките на СЕЛ. Проведени
бяха продължителни разго-
вори за възможностите за
сътрудничество и по-актив-
но включване на СЛБ в дей-
ността на СЕЛ и особено за
разширяване на СЕЛ в стра-
ните от Източна Европа.

По-подробна информа-
ция може да се намери на
страниците на вестник "Бъл-

гарска гора" и на интернет
страницата на СЛБ.

● **Делото на Феликс**
Вожли в България бе пред-
ставено и оценено много
високо от "Групата за исто-
рия на френските гори"
(GHFF), основана през 1982
г., като част от Института за
съвременна и модерна исто-
рия в Париж, Франция. Раз-
нообразието от учени в раз-
лични области и от различни
държави определя и област-
та на работа на организация-
та, като рамките на техните
разработки надхвърлят пре-
делите на френските гори и
тяхната история. На всеки
три години се организират
международни конференции
по актуални проблеми, свър-
зани с горите и тяхната исто-
рия. През 2012 г. конферен-
цията се проведе под надсе-
лов "Горите и планините -
развитие и стопанисване".

● В рамките на предвиде-
ното в годишния бюджет на
СЛБ със спонсорство бе **из-**
даден и разпространен ка-
лендар на СЛБ за 2013 го-
дина. За съжаление иконо-
мическата криза намали въз-
можностите и планираните
приходи от членски внос за
2012 г., както и част от при-
ходите от спонсорство. Това
наложи ограничения до въз-
можния минимум на разхо-
дите, които бяха планирани
за помощи и подпомагане на
наши колеги, за командиров-
ки, за членски внос в СЕЛ, за
издръжка на офиса.

● **По организационно-**
то състояние на СЛБ е не-
обходимо особено внимание
и задълбочен преглед на ра-
ботата в дружествата по
места, както и на регионал-
ните дружества. Установява-
ме тревожни тенденции, кои-
то се споделят както от от-
делни членове на Съюза, та-
ка и в цели дружества и реги-
они. Най-тежкият проблем е
формалното членство в Съ-
юза и нередовният организа-
ционен живот в някои от дру-
жествата, където за дълъг
период от време не са про-
веждани събрания, не са об-
съждани никакви професио-
нални или етични въпроси,
зад които СЛБ може да зас-
тане като организация. Ня-
кои членове не са получили
своите членски карти, а през

цялото време са плащали
членски внос и т.н. Могат да
се посочат много от причи-
ните за това състояние - от
липса на интерес до страх от
уволнение. Трябва да се въз-
станови практиката да се об-
съждат всички важни за ко-
легията въпроси, на които да
се търсят и предлагат реше-
ния. По този начин ще се по-
виши авторитетът на Съюза,
ще натежи мнението му и си-
лата му да поставя за реша-
ване най-важните въпроси.
Но ни трябва смелост, лична
мотивация и желание да об-
съждаме открито и да споделя-
ме проблемите, както и да
търсим и предлагаме реше-
ния.

● През годината са про-
ведени **2 заседания на Уп-**
равителния съвет на СЛБ,
на които бяха приети реше-
ния по най-важните въпроси
от дейността на Съюза. Кри-
зисното време и недоброто
финансово състояние огра-
ничиха възможностите за
провеждане на повече засе-
дания на УС, както и за изне-
сени заседания в отделните
региони, което беше практи-
ка в предишни години.

Не е възможно да се
представи многообразната
дейност на дружествата по
места, а някои от въпросите
да бъдат развити в по-голяма
дълбочина. По-голямата
част от посоченото в този от-
четен доклад е публикувано
в специални статии и допис-
ки на страниците на в. "Бъл-
гарска гора". Налага се да се
активизира дейността на
дружествата на СЛБ по мес-
та, особено на тези, обединя-
ващи работещи в системата
колеги, да се открият важни-
те за тях въпроси, на които
своевременно и да се търсят
решения. Като пример в това
отношение през 2012 г. мо-
жем да посочим позицията
на колегите от Велико Тър-
ново, Стара Загора, Смолян,
Пловдив и Пазарджик.

Изложеното в доклада от-
разява трудното време, в кое-
то живеем, както и желанието
и очакванията на обществото
за подобряване на резултати-
те от дейността на лесовъдс-
ката колегия за опазване и
умножаване на горското бо-
гатство на България за бъде-
щите поколения.

Работна среща на партньорите по проект INTEGRAL

От стр. 1

намиката на изменение на
ключовите екосистемни фун-
кции на ландшафтните комп-
лекси.

България с нейните два
представителни ландшафтни
комплекса - горите на тери-
торията на община Тетевен и
на Юндола, бе поставена в
най-голямата група участни-
ци, следваща водещите парт-
ньори. Докладвана бе събра-
ната изходна информация,
която бе оценена като много
надеждна и добра основа за
продължаване на работата
по проекта. Бяха докладвани
първоначалните резултати
от проведените индивидуал-
ни структурирани интервюта
със заинтересованите стра-
ни.

Бе дадена висока оценка
на подготвената информаци-
онна основа както за моде-
лирането на изменението на
горските екосистеми при
различни варианти на въз-
действие, така и за оценка и
за моделиране на поведението
на заинтересованите стра-
ни при изменение на ключо-
вите фактори на средата.

Голяма по обем работа
бе извършена с колегите от
Зволн, Словакия, които ни
предоставиха разработената
от тях информационна сис-
тема "Сибил" за подпома-
гане на вземането на реше-
ния в горското стопанство.
Разработената от словашки-
те колеги информационна
система се прилага успешно
в Чехия и Румъния. Бяха

дискутирани възможностите
за трансформиране на от-
делни модули на програма-
та, които следва да се прила-
гат за условията на горското
стопанство на България, за
да се оцени и моделира из-
менението на екосистемите
при различни въздействия.
Бе договорена възможност
нашият екип в края на април
да посети Катедрата по ико-
номика и управление на
Университета в Зволн за
експериментално въвеждане
на данни и стартиране на
системата.

С помощта на проф. Ола
Саллас - ръководител на
Работен екип 2 на проект
INTEGRAL, до края на фев-
руари трябва да завърши
процесът по моделиране на

екосистемите в единия от
представителните региони, а
до края на март - и в другия
ландшафтен комплекс, и
данните да бъдат изпратени
в информационната среда на
проекта. Предвижда се на
следващата работна среща,
която ще се проведе на 12-14
юни в Зволн, да се доклад-
ват окончателните резултати
от Работен пакет 2.1.

По Работен пакет 3 бе
проведено изслушване на
първоначалната информация
за избраните ландшафтни
комплекси от отделните
страни, в т.ч. в Община Те-
тевен и Юндола. Съгласно
временния график за работа
по проекта срокът за пред-
ставяне на окончателните ре-
зултати от изследването бе

31 март 2013 година.

На специално заседание
на Комитета по управление
на проект INTEGRAL бе
прието решение да бъде за-
купен компютърен програ-
мен продукт за стратегичес-
ко планиране и оценка на
алтернативни решения
(Parnenides EIDOS) на
стойност 12 000 евро. Стой-
ността му е за сметка на
равностойно финансиране
от 10-те участници - парт-
ньори в Работен пакет 3.
Програмният продукт се за-
купува във връзка с осигу-
ряването на подходяща сре-
да за моделиране на резул-
татите от изменението на
състоянието на горските
екосистеми при различни
варианти на поведение на

заинтересованите страни и
при изменение на различни-
те групи фактори - социал-
ни, икономически, техноло-
гични, екологични, полити-
чески. Всички партньори по-
лучиха продукта и взеха
участие в проведеното экс-
периментално моделиране
на поведението на заинтере-
сованите страни при изме-
нение на ключовите факто-
ри на средата, с възможност
той да бъде използван освен
за нуждите на проекта и за
изследователската работа в
областта на управлението,
както и в учебния процес на
студентите по управленски-
те дисциплини.

Проф. д-р Иван
ПАЛИГОРОВ

100 години Държавно горско стопанство - Разлог

Първото лесничейство в Пиринския край навърши един век

За ДГС - Разлог, 2013 г. е юбилейна - навършва се един век от създаването на горската служба в този край.

Наследник на вековна традиция, Държавното горско стопанство в Разлог обхваща териториите, разположени по североизточните склонове на северния (Вихренски) дял на Пирин и южните склонове на югоизточния дял на Рила, свързани в красивата седловина Предел. Общата площ на стопанството е 14 538 ха, в т.ч. 13 721 ха залесена и 689 ха незалесена площ.

Горите са предимно иглолистни, като преобладава белият бор - 65.7 %, а от широколистните най-разпространен е букът - 12.7 %. Богата и разнообразна е фауната на ДГС - Разлог.

Релефът на горите е изключително разнообразен. Поради силно разчленения релеф месторастенията са с различни изложения. Най-ниската надморска височина е 750 м - при течението на р. Места, а най-високата - 2170 м - връх Капатник в Рила.

Хидрогеографската мрежа включва реките Мразеница, Валевишка, Малка и Голяма Джинджирица, Бяла река, Суходолска, Калугерица, Илязовото, Кулина река, Катиришка река, Изток, Бачевска река, Клинец, Еленска река.

Общият запас на горите е 2 951 920 м³, средногодишният прираст е 53 038 м³, годишното ползване - 29 407 куб. метра. Средната възраст на гората е 51 години. Среден бонитет - III (2.9), пълнота - 0.68. Площта на горските разсадници е 178 декара. Семепроизводните насаждения са 1989 дка, семепроизводните градини - 81 декара. Зелената зона на Разлог е 6960 декара. Зелената зона на село Баня, Разложко - 254 декара. Рекреационните гори са 23 690 декара. Курортният комплекс "Предел-Бетоловото", създаден през 1971 г., е разположен на 15 745 декара. Защитните гори край Места са 306 дка, край жп линиите - 783 декара. Ловностопанската територия е 285 декара. Средногодишно залесяване - 750 дка, отгледни сечи - 508.2 декара.

В стопанството се полагат грижи за устойчиво стопанисване и ползване на горите, за тяхното естествено възобновяване и умножаване. Отделя се сериозно внимание на охраната и развитието на ловностопанската дейност и създаване на условия за развитието на планински туризъм, екотуризъм и международен ловен туризъм. ДГС - Разлог, разполага с ловна хижа в м. Перивол и с модерни горски домове в Бетоловото, Тишето, Разсадник, Баня и Предел. Сто-

панството е изходен пункт към граничещите с него Национални паркове "Пирин" и "Рила", в които са включени над 77 500 дка от разложката гора. В НП "Пирин" се намира най-големият биосферен резерват в България "Байови дупки-Джинджирица", с площ 2887 ха, създаден през 1934 г. като защитена територия в Разложкото лесничейство. Това е първият резерват след "Парангалица" в Рила.

Историята на ДГС - Разлог, започва през 1913 г. със създаването на Мехомийското лесничейство (Мехомия е старото име на Разлог до 1925 г.). То е първото лесничейство в Пиринския край, открито заедно с още четири лесничейства непосредствено след Освобождението. Другите лесничейства от бившата Разложка околия са създадени по-късно, след 15-20 години. Лесничейството е създадено по Закона за горите от 1904 г. като поделение на Министерството на земеделието и държавните имоти с главната задача да охранява горите на Пирин, Рила и Родопите, гравитиращи по горното и средното течение на р. Места и обхващащи Разложката котловина.

През януари 1913 г. за старши горски стражар е назначен Костадин Влаин от Разлог. През април 1913 г. 15 млади горски стражари от цялата Разложка околия попълват редиците на лесничейството. Първият лесоустройствен проект е изготвен през 1913 г. от Атанас Стоянов, назначен на служба през 1913 година.

В Разлог е поставено началото на залесяването в Пиринския край. Пионер на тази дейност става Симеон Петеларов (1880-1916 г.), родом от с. Куклен, Пловдивско. Завършил лесоустройство в Германия, участник в Балканските войни, през пролетта на 1915 г. Симеон Петеларов постъпва на работа в Мехомийското лесничейство и започва първите залесявания на опороения и обезлесен хребет Голак. Фиданките от бял и черен бор

Петеларов докарва лично от горския разсадник в с. Лъджене (Велинград).

Със залесяването на Го-

метник на лесоустройствения разсадник, а през 1986 г., когато се отбелязват 70 години от убийството му, ДЛ - Разлог, слага паметна

Поклон от лесоустройствения разсадник при откриването на паметника на Симеон Петеларов, 1984 г.

лак Симеон Петеларов заслужил уважението и признателността на населението в града, но в същото време

плоча в гората, чийто създател е той.

Делото на Симеон Петеларов е подето от следващи-

Първият горски разсадник в Разлог и горският Петър Попадин, 1942 г.

борбата срещу нарушенията в гората му спечелила врагове. Убит е на 16 август 1916 г., когато е само на 36 години, в м. Трестеник. В предс-

те лесоустройствения разсадник. През 1919-1920 г. административният лесничей Кръстю Петков продължава работата на Голак, започва залесяване на хълма

През 1987 г. бригадата на Асен Прешелев извозва годишно над 4200 м³ дървесина от най-труднодостъпните обекти на ДГС - Разлог

мъртния си час пожелава да бъде погребан в местността Голак. Желанието му било изпълнено. През 1935 г. Туристическото дружество "Сокол" - Разлог, издига па-

чалник Петър Манджуков. От 1937 до 1947 г. началник на Секцията е Тодор Бояджиев, а след него до закриването ѝ в края на 1951 г. се ръководи от Ильо Илиев. Заедно с адми-

нистративното лесничейство секцията закупува разсадник, а в периода 1936-1940 г. изгражда и първата шишаркосущилня, която повече от 50 години, до построяването на новата семедобивна база през 1992-1995 г., задоволява нуждите на горските стопанства от окръга и страната с висококачествени иглолистни семена.

Секцията по укрепяване на пороищата и залесяването, чиято дейност продължава 60 години, Административното и Общинското лесничейство в Разлог залесяват най-ерозираният обект - Килията, Елата, Шафле д-ре, Кутела и Свиначника, Пресвета и Орловица - всички в Баненско землище, Арличковец, Дъбоковец, Мильов дол, Ливадско д-ре, Овината, Бялата пръст, Дученец и други.

След закриването на Секцията през 1951 г. всички служители преминават към новосъздаденото Държавно горско стопанство, което дава нов толсък на залесяването, като средногодишно се изпълняват планове над 2500 декара.

От 1952 до 1960 г. дърводобивът се извършва от Горскопромишленото стопанство в Разлог, създадено през 1952 година. За кратко време в Разлог съществува Окръжно управление на горите.

Високите темпове на създаване на нови гори след обединението на двете стопанства през 1960 г. се запазват до 1975 година.

През 1976 г. към ДГС - Разлог, се присъединява Бачевското стопанство, а през 1980 г. и ГТУ - Баня, на ДГС - Банско. Стопанството увеличава площта си на 20 465 ха и обхваща територията на цялата Разложка община. Така се създават условия масовите залесявания да продължат.

Наред със създаването на нови гори вниманието е насочено и към реконструкцията на нискоствъблените малоценни и слабопродуктивни гори, към възобновяване на сечнозрелите насаждения и отглеждането на горските култури. През периода 1975-1996 г. се залесяват големи площи в Бачевско, Голдлевско, Баненско и Разложко землище. В Голак е изграден каменен бараж от 80 м³, с който окончателно е овладян целият масив Голак.

През следващите десетилетия залесяванията намаляват.

От създаването на сто-

панството са залесени над 130 000 дка нови гори. Чрез залесяванията и технико-укрепителните съоръжения напълно са спрени ерозионните и пороините процеси и наводненията в Черна река, Джупаново д-ре, Катарина, Голак, Трошанско д-ре, Бачевската и Драглишката река. Залесените обекти от стоиците горски работници, служители и лесоустройственият доброволния труд на местното население от пустеещи и ерозирани земи днес са прекрасни гори на община Разлог.

В създаването на зелените венеци в Разложко принос имат всички горски надзиратели, лесоустройственият работници, техниците, началници-участниците и зам.-директорите, административните лесничии и ръководителите на лесничейството. Ярко се открояват имената на Петър Попадин, Асен Каназирев, Благо Шашиков, Владо Даракчиев, Христо Пърмаков, Стоян Гюрелинов, Георги Иванов, Георги Алуминов, Ангелина Копанарова, Никола Белинчев, Христо Попов, Ангел Тюфевчиев, Крум Максев, Димитър Янчев, Михаил Юлев, Никола Абаджиев, Стоимен Димов и Никола Ганджов, Милко Узунов, Александър Симеонов, Христо Весов, Борис Бангев и много други.

За първи път разложката държавна гора "Джинджириците-Тишето" е устроена през 1933-1934 г. и през 1936 г. е изготвен лесоустройствен проект. През 2003 г. е изготвен последният ЛУП с площ 14 570.8 ха, без площите от Националните паркове "Пирин" и "Рила".

От 1913 г. Разложката горска служба променя наименованието си многократно - Мехомийското лесничейство през 1920 г. става държавно, през 1922 г. - административно, през 1925 г. - Разложко административно лесничейство, като през 1935 г. е създадено и Разложко общинско лесничейство и двете просъществуват до 1947 г., когато се създава ДГС - Джинджирица, през 1951 г. вече е Обединено държавно горско стопанство, а от 1952 г. се разделя на Държавно горско стопанство по стопанисване и Горскопромишлено стопанство по дърводобив. През 1960 г. става Държавно горско стопанство, през 1991 г. - Държавно лесничейство, през 1994 г. - Горско стопанство, и през 1999 г. - пак Държавно лесничейство. От 2002 г. е Държавна дивечовъдна станция "Разлог", която през 2008 г. се преименува на Държавно ловно стопанство, а от 2011 г. е Държавно горско стопанство - Разлог.

Инж. Борис БАНГЕЕВ

Съюзен живот

Общо събрание на СЛБ

На 6 март се проведе общо събрание на Съюза на лесовъдите в България. В съответствие с чл. 20, ал. 2 от Устава на СЛБ бяха избрани 41 делегати от регионалните съвети на Съюза, които участваха в работата на събраниято. Дневният ред съдържа отчет за дейността и отчет за финансовото състояние на СЛБ, приемане на бюджет за 2013 г. и обсъждане на организационни въпроси.

Отчетен доклад за дейността на Съюза през 2012 г. изнесе председателят на СЛБ проф. Иван Палигоров (*Докладът публикуваме отделно*). Основен акцент бе единството на колегията при справяне с днешните предизвикателства, които стоят пред колегията. В доклада бе подчертано, че служейки на българската гора, всеки лесовъд трябва да влага необходимото желание, воля, търпение и постоянство. Това се изисква както от ръководството на Съюза, така и от отделните дружества и членове по места. Важно място в отчета бе отделено на активното участие на СЛБ в работата по актуализиране на Националната горска стратегия и политика до 2020 година.

В доклада бе отразено напрежението в колегията, предизвикано от несъответствието в заплащането на работещите лесовъди на едни и същи или сходни длъжности, но в структури с различно подчинение, и от някои безпринципни уволнения и назначения на служители. Изразена бе известна тревога от задълбочаващото се противо-

поставяне сред колегите на регионално и местно ниво и настанилият се страх и безверие във възможностите за поставяне и извеждане на даден въпрос до конкретно решение. Посочени бяха усилията на ръководството на Съюза относно възстановяването на справедливостта в заплащането на работещите в системата, както и за защита на професионализма и спазването на морала и лесовъдската етика при провеждането на реформите. Бе подчертана необходимостта от още по-активна гражданска позиция в провеждането на реформата в горското стопанство.

Категорично бе изразено становището на ръководството на Съюза да продължи да поддържа още по-близки и непосредствени контакти с регионалните структури и дружествата по места. Отчетено се, че най-тежкият проблем сега е формалното членство в Съюза и нередовният организационен живот в някои от дружествата, дори в цели региони. На много места не са провеждани събрания, не са обсъждани никакви професионални или етични въпроси, зад които СЛБ може да застане като организация. Някои членове не са плащали членски внос. Направен е подробен анализ на участието на организацията в работата на Съюза на европейските лесовъди, като са продължили усилията за укрепване на международния авторитет на Съюза на лесовъдите в България.

Направен бе анализ на приходите и разходите, извършени през годината, като

се изтъкна сериозното намаляване на броя на членовете на организацията в сравнение с предишните години, особено в региони София, Кюстендил, Пазарджик и Шумен. Отчетено бе, че финансовата дисциплина е спазена.

Сериозна дискусия, в която се включиха голяма част от участващите в събранията, предизвикаха писмено изразените становища от регионите София, Велико Търново и Пазарджик за ролята, мястото и значението на СЛБ в общественно-политическия живот на страната, по-широкото участие на Съюза при решаването на структурните промени в горския отрасъл, предоставянето на повече ефирно време в електронните медии за проблемите в горите и горското стопанство в България, издигане на авторитета на лесовъдската колегия и за самостоятелно ведомство по горите у нас.

Накрая бяха разгледани редица организационни въпроси като заплащането на труда в РДГ, структурата на дружествата на СЛБ, необходимостта от изменение на Устава на СЛБ, за реда и критериите при излъчване на Лесовъд на годината, за размера на членския внос и други.

Поради многообразието на повдигнатите въпроси беше избрана комисия от 7 делегати, която да обобщи направените предложения за обсъждане на следващото заседание на Управителния съвет на Съюза на лесовъдите в България.

Инж. Борислав БОЖОВ

Ветераните лесовъди и учени от Софийското дружество обсъждат проблемите на недървесните горски ресурси

На 25 февруари ветераните лесовъди и учени от Дружеството в София проведоха своето редовно ежесечно събрание за оползотворяване на недървесните ресурси от нашите гори. Събранието беше ръководено от председателя на сдружението проф. Никола Колев. Въпроси и изказвания по доклада направиха проф. Г. Кючуков, проф. Н. Стоянов, проф. Н. Колев, проф. Г. Цанков и други.

Лекторът доц. Мария Стоянова от Института за гората при БАН запозна присъстващите с проблемите на недървесните горски ресурси в страната. Изтъкнато беше, че преди промените и реформите в горския сектор горските стопанства получаваша значими доходи от недървесните горски ресурси - билки, гъби, смолодобив и други. В много от случаите горските стопанства организираха събирането им и имаха свои цехове, в които обработваха събраните в горските насаждения недървесни продукти.

България бе на едно от първите места по износ на големи количества висококачествени билки, плодове, гъби. След промените в страната тази дейност почти изцяло премина в частни предприятия, а горските стопанства събираха само такси. Отделни направления като смолодобив и производство на витаминозен фураж от иглолистни остатъци от сечта са спрени напълно. Няма интерес от частни предприятия и икономиката на страната губи от това, че голяма част от наличните недървесни ресурси не се събират и не се оползотворяват.

В изказванията, последвали доклада, ветераните предложиха в научните институти да се насочват млади колеги към разработване на технологии за оползотворяване на недървесните ресурси от нашите гори, от които стопанства организираха събирането им и имаха свои цехове, в които обработваха събраните в горските насаждения недървесни продукти.

Подчертано беше, че за нуждите на пчеларството в

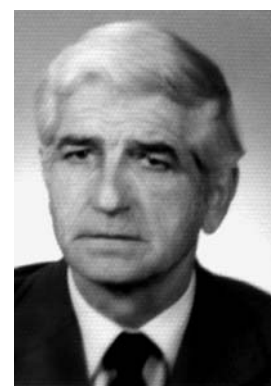
страната е нужно да има и център за производство на фиданки от унгарска акация. Сортите от унгарска акация са с различен срок на цъфтеж, което осигурява наличие на около един месец цъфтяща акация за пчелна паша. У нас има внесени от Унгария сортове и създадени от доц. Желез Дончев опитни култури. Пчеларите се нуждаят от фиданки от тези сортове, но у нас няма център, в който да се произвеждат и предлагат. От друга страна, разширяването на площите с унгарска акация ще подпомогне не само развитието на пчеларството, но ще увеличи и дървесните запаси.

Доц. М. Стоянова отговори на редица въпроси на присъстващите, които дадоха интересни предложения за разширяване на дейността по оползотворяването на недървесните ресурси в страната.

Проф. Георги ЦАНКОВ

Юбилей

Инж. Величко ИЛИЕВ на 75 години

Роден е на 2 февруари 1938 г. в с. Тича, Сливенска област.

През 1963 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско

стопанство" и веднага започва работа в Горско стопанство - Тича, като началник на горско-технически участък. От 1967 г. е преназначен в

основания в Пловдив филиал на "Агрореспект", където преминава професионалната му дейност до пенсионирането му през 1998 година. Тук инж. Величко Илиев работи последователно като таксатор, ръководител-група и ръководител на филиала. Под негово ръководство се изготвят десетки лесоустройствени проекти за нашите гори. Инж. Илиев се издига като много добре подготвен специалист в областта на лесоустройственото проектиране.

Коментар

Стопанисване на крайречните гори

Въпросът с растителността по речните корита и проблемите със стопанисването на тези гори не беше коментиран, докато не се появи проблемът за прехвърляне на правото за разпореждане с дървесината на друга държавна фирма. Коментират се основно териториите с коригираните участъци на р. Дунав, но проблемите с крайречната растителност по вътрешните реки също са много сериозни.

Поречията на реките и растителността, която се намира в тях, най-общо могат да се разделят на две - коригирани участъци и течения на реките извън тях. Коригираните са всички участъци от реките, в които има изградени хидромелиоративни съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите. Тези територии се управляват от "Напоителни системи" ЕАД към Министерството на земеделието и храните, а отговорността за речните корита извън тях е на Басейновите дирекции.

Изграждането на защитните диги е извършено с цел отводняване на територии и създаване на площи за земеделско ползване. След извършване на корекциите на реките зоната "дига-бряг" се залесява с култивари на евроамерикански тополи. Създаването на тополови култури е интензивна форма на водене на горско стопанство. Чрез изсичане през кратък период от време - 20 години, се получават високи добиви на дървесина с ниски разходи за добив и транспорт. Значението на тополовите култури за горското стопанство е не само в производството на дървесина с ниска себестойност, но и в компенсирането на количествата, които трябва да се реализират от планинските райони.

Използването на потенциала на богатите крайречни месторастения е оправдано от икономическа и екологична гледна точка. Независимо от собствеността върху насажденията, стопанисването на културите се подчинява на нормативната уредба за стопанисване на горите. Тополовите насаждения се отсичат на голо на определени площи, които след това се залесяват.

С изграждането на Европейската екологична мрежа "Натура 2000" крайречните гори в повечето случаи попаднаха в защитени зони и естествените растителни общества в тях представляват местообитания, които са предмет на опазване. Това изисква съобразяване на горскостопанските дейности с режимите на съответните за-

щитени зони и налага допълнителни правила. Не бива да се допуска изсичане на крайречните ивици от естествена растителност, които много често играят основна брегоукрепителна роля. Отрицателно въздействие върху естествената растителност оказват механизирани дейности по подготовка на почвата и залесяване на насажденията. Избутването на дърветата на изкоренените дървета към водното течение унищожава крайречната растителност и стеснява речното корито, с което се намалява проводимостта му.

Въпросът със собствеността на дървесината е в основата на конфликтите, възникващи при стопанисването на горите в корекциите на реките. С новия Закон за горите се внесе допълнително обръкване, като се записа (чл. 2, ал. 1, т. 5 и 7), че растителността по поречието на реките е горска територия. Тази промяна налага много задължения на горските служби, свързани с поддържане на проводимостта и опазване на растителността.

Стопанисването на крайречните гори трябва да бъде основано на баланса между опазване на крайречната естествена растителност, използване на потенциала на месторастенията за производство на дървесина и поддържане на нормална речна проводимост. Речната проводимост е въпрос, решаването на който не може да се поддържа с периодични действия. Изсичането на голо на растителността по поречието на реките води до още по-бурното ѝ развитие. Формират се непроходими храсталаци, които създават още по-големи предпоставки за задържане на речното легло и излизане на реките извън коритото. Еднократното изсичане на дърветата най-често се компенсира с финансови средства от продажбата на дървесина, без да се отчитат последиците. В резултат на подмладяване на крайречната растителност възниква необходимост от почистване, което няма от кого да се финансира.

Компромисният вариант между пълната забрана за сечи на крайречната растителност и периодичното ѝ изсичане на голо е постоянната поддръжка. Сухите и загиващи дървета са най-сериозната заплаха за поддържане на нормална речна проводимост. При падането на такива дървета се създава възможност за забентване на водното течение и формиране на големи приливни вълни. От такива дървета е възможно да

се получи и отклоняване на водното течение, което да предизвика разрушаване на елементи на техническата инфраструктура.

Решението е в постоянно провеждане на дейности за поддържане на нормалната проводимост. Тези дейности са предвидени в чл. 138, ал. 4, т. 5 от Закона за водите и осъществяването им се извършва от държавата. Мероприятията трябва да се изразяват в изваждането от речните легла на донесени от водите дървета, изсичане на сухи и потенциално застрашени от падане дървета, подмладяване чрез сеч на стари и с признаци на загиване дървета, изсичане на растителността от наноси и острови, които създават опасност от промяна на посоката на водното течение и засягане на инфраструктурни обекти.

Извършването на превантивни дейности по поддържане на речната проводимост поставя въпроса с отговорностите и задълженията на институциите, които имат отношение - горски стопанства, "Напоителни системи" ЕАД, РИОСВ, Басейнови дирекции.

Възниква въпросът: след като се налага сеч на дървета в рамките на растителни общества, които по закон са обявени за горски територии, кой трябва да издаде позволение за сеч? Разрешаването на дейността е свързано с поемане на цялата отговорност за спазването на нормативните изисквания, свързани с управлението на тези територии. Във всички случаи опитът да се налага практиката да се издават позволения за сеч без предварително планирани и съгласувани дейности не е законен и ще има негативни последици.

Сегашната ситуация е продиктувана от интереса на две държавни фирми за управление на дървесния ресурс и бързо ще премине. По-сериозен е проблемът с дългосрочното стопанисване на тези територии. В тази връзка възниква и проблемът с картирането и инвентаризирането на крайречната растителност. В Закона за горите е записано, че растителността по поречието на реките е горска територия. При тази ситуация е необходимо със заданията за инвентаризация да се изисква картиране и инвентаризиране на крайречната растителност и извън коригираните участъци. По този начин ще се създаде база за планиране на дейностите при спазване на всички законови изисквания.

Д-р инж. Георги ГОГУШЕВ

ДПП “Витоша” успешно работи по нов проект

От 17 януари 2012 г. Дирекцията на ПП “Витоша” работи по проект “Изпълнение на приоритетни дейности от плана за управление на Природен парк “Витоша” - Фаза II”. Проектът е финансиран от Европейския фонд за регионално развитие (85 %) и от държавния бюджет на Република България (15 %) чрез Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”, на обща стойност 1 899 975 лева. Очаква се той да приключи на 17 май 2015 година.

Главната цел на проекта е да бъдат опазени и възстановени приоритетни за ПП “Витоша” природни местообитания, местообитания на видове и техните популации.

Национално представително проучване за изследване на общественото мнение за ПП “Витоша”, направено преди няколко години, показва, че едва 46 % от респон-

се създават нови познавателни, екологични и здравни пътеки и алеи, като на следващи по важност места хората поставят изграждането на заслони и борбата със замърсяването на парковата територия.

Успешното изпълнение на проекта ще задоволи очакванията на туристите за запазена дива природа, обновен парк инфраструктура и информационна обезпеченост на територията.

Основните дейности, включени в проекта ще допринесат за опазване на важни природни местообитания, растения и животни, за възстановяване на голяма част от алеината мрежа и туристическата маркировка, за повишаване на екологичната култура на посетителите чрез изграждане на тематични туристически маршрути.

Дейностите са насочени

ни от Закона за биологичното разнообразие, включен е в Приложение II на Бернската конвенция, в Конвенцията за

Една от целите на проекта е да бъдат създадени зони на спокойствие на едрите хищници (мечката и вълкът)

Туристическа пътека

снимка Юлия МИХАЙЛОВА

щи табели концентрират туристите в определени зони и освобождават други големи площи за дивите животни. Посетителската инфраструктура е инструмент за регулиране на туристическия поток, за популяризиране на природосъобразния туризъм, за повишаване на екологичното съзнание на посетителите и за поощряване на образователните дейности.

Проектът включва дейности по опазване на пещерите и пещерната фауна. Развитието на пещерничеството през последните 50 години доведе до засилен интерес към пещерите от Боснешкия карстов комплекс,

веса, водят до съществени изменения в хидрологичния режим и намаляване на площите на някои природни хабитати. Затова е от съществено значение да се изработи воден баланс, ГИС (географска информационна система) за водните обекти и хидротехническите съоръжения и хидрологичен модел за целите на интегрираното управление на водите в парка.

Дейностите по проекта са насочени и към опазване и експониране на забележителни дървесни видове с цел опазване на генофонда. За изпълнение на тази задача с GPS ще бъде определено точното местоположение на дърветата, ще бъдат събрани резници от тях, ще бъде произведен посадъчен материал, след което ще се извърши засаждане на индивидите в м. Дендрариума на Витоша. Около вековните

Дива коза с козле

снимка Владимир МИЛЧЕВ

Червен аполон

снимка Стоян БЕШКОВ

Петтичинкова върба

снимка Десислава ГЮРОВА

дентите знаят, че планината е защитена територия, въпреки че “Витоша” е първият парк в България и на Балканите, създаден през 1934 г. и е най-посещаваната защитена територия в страната. Непризнатостта по отношение на статута му обаче не пречи на жителите на София и Перник да са критични в оценката си за парка. Сред основните проблеми се посочват чистотата и състоянието на пътищата и алеите. 63 % от посетителите на парка го използват за излет и разходка, 33 % - за пешеходен туризъм, а 11 % - за ски спорт. Две трети от запитаните жители на София и Перник виждат бъдещето на парка в запазване на природата му. Според 82 % от интервюираните на територията на парка трябва да се поощрява пешеходният туризъм. Най-наложително според 94 % от запитаните е да

към подобряване на състоянието на 6 типа природни местообитания, 4 целеви растителни вида и 3 групи животни. Избраните природни местообитания са от най-уязвимите и чувствителни към човешка намеса - горски местообитания и пещери. Растителните видове, които ще бъдат обект на възстановяване и защита, са петтичинковата върба, мушмуловидната скоруша - и двата вида с ограничено разпространение и недобро генеративно състояние, жълтата тинтява и елвезиевото кокиче. За три групи животни (бозайници, безгръбначни и риби) ще се подобрят качествата на популациите - червен аполон, главоч, мечка. Червеният аполон се счита за изчезнал от територията на парка и е от съществена важност възстановяването му на Витоша. Видът е сред четирите пеперуди, защитен

трансгранична търговия със застрашени видове - CITES и е вписан като уязвим в Червената книга на европейските дневни пеперуди. Възстановяването на червения аполон ще подпомогне популацията на вида в европейски мащаб. Подобна дейност се предприема за първи път в България. Популацията на балканската дива коза на Витоша е единствената в Континенталния биогеографски район на България, намира се в процес на възстановяване и се нуждае от постоянен мониторинг, опазване и поддържане. Продължаването на дейностите по реинтродукцията на дивата коза ще доведе до стабилизиране на популацията. Предвидените поддържащи мероприятия за мечката и главоча са от голямо значение за оцеляването на популациите и за подобряване на местообитанията им.

чрез насочване и концентриране на туристическия поток. Затова с близо половината от средствата по проекта ще бъдат възстановени и ремонтирани 6 алеини маршрута: м. Златни мостове - м. Ветрова поляна - хижа “Панчо Томов” - заслон Слънчев рид - м. Златни мостове; хижа “Кумата” - м. Коняръника - хижа “Звездица” - хижа “Еделвайс” - хижа “Кумата”; хижа “Малинка” - хижа “Еделвайс”; м. Дендрариума - м. Златни мостове; хижа “Бор” - хижа “Планинска песен”; м. Яворова поляна - с. Кладница.

Ще се възстановят съществували санитарни възли в района на Офелиите, Златните мостове и хижа “Момина скала”. По възстановените маршрути ще се поставят и информационни табели. Опитът показва, че ремонтниранияте пътеки, мостове и насочва-

често съпроводен с тяхното унищожаване и замърсяване. Това налага разработване на програма от мерки за опазването им.

Предвижда се разработване на специализирана кадастрална карта и на специализиран устройствен план на инфраструктурата в ПП “Витоша”, както и изготвяне на воден баланс за територията му. В плана за управление на Природен парк “Витоша” са записани дейностите, свързани с определяне на необходимата територия за отдих извън туристическите центрове. За да бъдат определени тези територии, е необходимо да се направи кадастрално заснемане на всички обекти на туристическата инфраструктура (алеи, пътеки, стълбова маркировка, чешми за публично ползване, беседки, заслони и други). Използването на природни ресурси, включително питейни води и дър-

дървета в парка, както и около засадените в Дендрариума фиданки, ще бъдат поставени ограждения и информационни табели.

С цел повишаване на информираността на посетителите на парка ще се разработят тематични маршрути, ще се подготви и проведе обучителна програма, ще бъдат издадени и информационни материали за значимостта на защитената територия, за биологичното разнообразие в нея, както и за културната и ландшафтната стойност на парка.

Предвидените дейности целят да подпомогнат утвърждаването и развитието на защитена зона “Витоша” като елемент на европейската екологична мрежа “Натура 2000”.

Инж. Юлия МИХАЙЛОВА
гл. експерт “Връзки с обществеността”

Моделиране на изменението на ключови екосистемни функции на горските екосистеми бе проведено в ЛТУ

Ръководителят на Работен екип 2 на проект INTEGRAL проф. Ола Салнас от Шведския университет по агрономически науки в Упсала бе на посещение в София в периода 24-26 февруари.

Целта на посещението беше да се ускори работата по Работен пакет 2 на проект INTEGRAL за България и

преодоляване на трудностите в моделирането на изменението на състоянието на горски насаждения при различни стопански въздействия, както и влиянието на тези промени върху възможностите на горските ландшафтни комплекси да възпроизвеждат в достатъчна степен техните екосистемни функции и услуги.

В проведената среща с ректора на ЛТУ проф. д-р Веселин Брезин бяха обсъдени възможностите да се задълбочат контактите и сътрудничеството между Лесотехническия университет и Шведския университет по агрономически науки в Упсала. Освен научното сътрудничество в проект INTEGRAL, което вече е факт, бяха дискутирани възможностите за обмен на студенти и преподаватели по програмата “Еразъм”. Бяха обсъдени възможностите за обучение на българ-

ски студенти в международните магистърски програми на Шведския университет по агрономически науки или изнасяне на част от обучението на студентите в базите на Лесотехническия университет в България, което е практика при обучението на студенти в международните магистърски програми на Университета в Упсала.

В петте заседания на работната среща от екипа от ЛТУ по проект INTEGRAL взеха участие проф. д-р Иван Палигоров и доц. д-р Емил Галев. Бе проведено експери-

ментално моделиране на ключови екосистемни функции на горски насаждения за експериментален обект Юндола с помощта на компютърната програма “Сибил”. Бяха обсъдени основните проблеми при прилагането ѝ в България и някои от тях бяха решени в реално време с помощта на авторите на програмата от университета в Зволн, Словакия. Бяха дискутирани съществени въпроси по важноста на различните индикатори за екосистемните услуги - необходимостта да се представи,

следи и моделира изменение на биоразнообразието, на фиксирането на въглерода, на количеството на дървесната биомаса и други.

В заключителното заседание на срещата бяха уточнени изискванията към екипа от България за междинния отчет по проекта към 31 март 2013 г. и въпросите за участието му в следващата среща по проекта, която ще се проведе на 12-14 юни в Зволн, Словакия.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ

Лесовъдство

Състояние на горите и природната среда

Естествената горска растителност у нас се характеризира с настъпили поради различни причини промени в състава на горите. На първо място могат да бъдат посочени прилаганите възобновителни и отгледни сечи, при

логичното разнообразие. Наред с производството на дървесина, съвременното лесовъдство е насочено и към подобряване на хидрологичните и почвозащитните функции на горските екосистеми в планинските водосбори, към

които са възникнали по естествен начин промени в състава на много насаждения, но предимно за сметка на второстепенни дървесни видове. Друга причина за промени в състава на горите са мащабните по своя характер залесявания през миналия век, свързани предимно с подмяната на широколистни дървесни видове с иглолистни. Наблюдават се някои отрицателни последици от въвеждането на горско-дървесни видове извън техния ареал. При залесяванията са били създавани предимно чисти по състав горски култури. На големи площи, покрити с монокултури, има обедняване на видовия състав.

Независимо от това обаче сега на много места се наблюдава формиране по естествен път на смесени по състав горски фитоценози. В някои случаи се установява протичане на сукцесионни процеси, насочени към възстановяване на коренната дървесна растителност.

Залесяванията са един от най-големите успехи на горския отрасъл у нас. Изследванията показват, че се увеличава площта на смесените по състав гори, независимо че при залесяванията са били създавани предимно чисти горски култури. В редица случаи обаче съставът на насажденията е влошен и за постигане на по-добри лесовъдски показатели е необходимо той да се направлява. За целта трябва да се търсят нови виждания и лесовъдски подходи за обогатяване на растителното разнообразие в иглолистните монокултури.

Развитието на горите в положителна посока допринася за цялостно регионално развитие. Грижата за горските територии е свързана с начини за тяхното бъдещо използване, с ефективна природозащита и опазване на био-

опазване на биоразнообразието, засилване на рекреационните и другите екологични функции на горите. Важно е за отделните насаждения да се определя не само приоритетната функция, а и следващи по значение функции.

При някои месторастения има сведения за значително съхнене на иглолистни монокултури, но причините засега не са установени. Важна задача е да се разгърне по-широка изследователска програма по екология на горски дървесни видове с оглед на тяхното изучаване и разработване на ефективни методи за запазване и обогатяване на растителното биоразнообразие в гори, повлияни от неблагоприятни въздействия.

Рисковите фактори за устойчиво развитие на горите са много. Във връзка с влошаване на състоянието на някои от тях могат да се посочат съхненето на иглолистни култури и на дъбови високостъблени и издънкови гори, затрудненото естествено възобновяване на някои горски екосистеми, нарушените водоохранни и почвозащитни функции и други. Увеличават се проблемите, свързани с климатични промени и загуба на биологично разнообразие.

Природната среда в съвременните условия се характеризира с изменения на климата и други екологични фактори. Актуален е проблемът за устояването на горска растителност на засушавания и други опасности, особено в ниската лесорастителна зона у нас. Трябва да се знае, че за отделни години е определяна много неблагоприятна динамика на валежния режим, която се характеризира с продължителни безвалежни периоди, висока температура на въздуха и засушавания.

Доц. д-р Надежда
СТОЯНОВА

Европейски регламенти

Започна прилагането на регламента за борба с незаконната сеч и търговия с дървесина

От 3 март 2013 г. започва прилагането на Регламент (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета на ЕС (EUTR) от 20.10.2010 г. за определяне на задълженията на операторите, които пускат на пазара дървен материал и изделия от дървен материал. Компетентен орган по прилагането на регламента е Изпълнителната агенция по горите.

Основната цел на регламента е борбата с незаконната сеч на дървесина и свързаната с нея търговия. За целта се забранява предлагане на облъ дървен материал и изделия от дървесина на европейския пазар без доказан законен произход. В изпълнение на Регламент (ЕС) № 995/2010 са приети и два други регламента - Делегиран регламент (ЕС) № 363/2012 на Европейската комисия относно процедурните правила за признаването и оттеглянето на признаване на мониторингови организации и Регламент за изпълнение (ЕС) № 607/2012 на Европейската комисия за подробните правила относно системата за надлежна проверка, както и честотата и характера на проверките на организациите за мониторинг.

В регламентите се ползват няколко специфични дефиниции: **“оператор”** - всяко физическо или юридическо лице, което пуска на пазара дървен материал или изделия от дървен материал; **“пускане на пазара”** - доставка с всякакви средства, независимо от използваната техника на продажба, на дървен материал или изделия от дървен материал за пръв път на вътрешния пазар с цел дистрибуция или употреба в процеса на търговска дейност, срещу заплащане или безплатно; **“търговец”** - всяко физическо или юридическо лице, което в процеса на търговска дейност продава или купува дървен материал или изделия от дървен материал, които вече са пуснати на вътрешния пазар; **“незаконно добит”** е дървеният материал, добит в нарушение на законодателството, което е в сила в държавата на дърводобив.

Основните задължения от прилагането на регламента възникват за операторите. На тях изрично им се забранява да пускат на пазара незаконно добит дървен материал или изделия, получени от такъв дървен материал. Операторите са длъжни да извършват проверка при пускането на дървен материал или на изделия от дървен материал на пазара. За тази цел те използват рамка от процедури и мерки, наричана **“система за надлежна проверка”**. Всеки оператор поддържа и извършва редовна оценка на системата за надлежна проверка, която използва, освен когато използва система за надлежна проверка, установена от призната от ЕС организация за мониторинг. Като основа на системата за надлежна проверка може да се използва съществуващите съгласно националното законодателство системи за контрол, както и всеки доброволен механизъм за надзор, който от-

говоря на изискванията на регламента. Операторите прилагат системата за надлежна проверка по отношение на всеки вид дървен материал или изделие от дървен материал, доставени от съответния доставчик, в рамките на не повече от 12 месеца, при условие че дървеният вид и страната на добив не са се променили.

Системата за надлежна проверка, която трябва да се прилага от операторите, съдържа следните елементи:

- мерки и процедури, осигуряващи достъп до информацията относно доставките от оператора на дървен материал или изделия от дървен материал, които са пуснати от него на пазара;

- процедури за оценка на риска от пускане на пазара на незаконно добит дървен материал или на изделия от такъв дървен материал;

- процедури за ограничаване на риска - набор от мерки и процедури за реално намаляване на риска, в това число изискване на допълнителна информация или документи, и/или извършване на проверка от трето лице.

Информационният елемент от системата за надлежна проверка, която операторите ще прилагат, задължително включва:

- описание, включително търговското наименование и вида изделие, наименование на дървения вид и (когато е приложимо) неговото пълно научно наименование;

- държавата на дърводобив и (когато е приложимо) поднационален регион, в който дървеният материал е добит, както и концесия за дърводобив;

- количество (изразено в обем, тегло или брой единици);

- наименование и адрес на доставчика на съответния оператор;

- наименование и адрес на търговеца, на когото са доставени дървеният материал и изделия от дървен материал;

- документи или друга информация, посочваща съответствието на дървения материал и на изделията от дървен материал с приложимото законодателство.

В рамките на процедурите за оценка на риска се взема предвид информацията, посочена в информационния елемент на системата, както и съответните критерии за оценка на риска, включително:

- осигуряването на съответствие с приложимото законодателство, което може да включва системи за сертифициране или други проверени системи на трети лица, при които се оценява съответствието с приложимото законодателство;

- разпространението на незаконния добив на конкретни дървесни видове;

- разпространението на незаконния дърводобив или незаконните практики в държавата на дърводобив и/или поднационален регион на дърводобив, в който е добит дървеният материал, включително отчитане на случаите на разпространение

на въоръжен конфликт;

- санкциите, наложени от Съвета за сигурност на ООН или Съвета на Европейския съюз по отношение на вноса или износа на дървен материал;

- сложността на веригата на доставка на дървен материал и на изделия от дървен материал.

При процедурите за оценка и намаляване на риска могат да се вземат предвид системи за сертифициране или други верифицирани системи на трети лица. В голяма степен тези системи гарантират коректното изпълнение на задълженията на операторите по този регламент. Когато рискът, установен в хода на процедурите за оценка на риска, е незначителен, операторът може да не предприема допълнителни мерки за неговото намаляване. Информацията за доставките от оператора, както за прилагането на процедури за намаляване на риска се документира, като данните се съхраняват в продължение на 5 години и се предоставят на разположение на компетентния орган за проверки.

Останалите търговци на дървесина или продукти от дървесина (които не са оператори по смисъла на регламента) имат задължението да са в състояние да посочат операторите или търговците, които са им доставили дървесина материал и изделия от дървен материал, и (когато е приложимо) търговците, на които са доставили дървен материал и изделия от дървен материал. Търговците съхраняват тази информация в продължение на най-малко 5 години и предоставят тази информация на компетентните органи при поискване.

Съществени задължения вследствие прилагането на регламента възникват и за компетентния орган, както за България е Изпълнителната агенция по горите. Компетентните органи трябва да следят операторите ефективно да изпълняват задълженията, произтичащи от регламента. За тази цел е необходимо да бъдат извършвани официални проверки, както и в случаите, когато разполагат със съответната информация, включително при изразена основателна загриженост на трети лица.

Проверките на компетентните органи върху дейността на операторите могат да включват преглед на системата за надлежна проверка, включително на процедурите за оценка на риска и за ограничаване на риска, преглед на документация и данни, удостоверяващи правилното функциониране на системата и процедурите за надлежна проверка, както и проверки на случаен принцип, включително проверки на място. Когато в резултат на проверки се установят пропуски, компетентните органи могат да направят искане за предприемане на коригиращи действия от страна на оператора. В допълнение към това в зависимост от характера на установените пропуски държавите членки могат да приемат незабавни временни

мерки, в това число глоби, изземване на дървен материал и на изделия от дървен материал или забрана на прилагането на пазара на дървен материал и изделия от дървен материал.

Компетентните органи извършват проверки и на дейността на мониторинговите организации поне веднъж на всеки две години. Проверки се извършват по-специално в случаи, когато в рамките на проверки на оператори компетентният орган установи недостатъци в ефективността при прилагането от страна на операторите на системата за надлежна проверка, създадена от организация за мониторинг. Проверки се извършват и когато Европейската комисия уведоми компетентните органи, че в дадена организация за мониторинг впоследствие са извършени промени, които могат да засегнат способността на организацията да отговаря на изискванията. Проверките, с които компетентните органи осигуряват спазването на регламента, включват: проверки на място, преглед на документация и записи на организациите за мониторинг, събеседвания с висшето ръководство и персонала на организацията за мониторинг, събеседвания с оператори и търговци и други лица, свързани със случая, преглед на документация и записи на операторите, изследване на проби от доставките на операторите, които прилагат системата за надлежна проверка на съответната организация за мониторинг.

За извършването на нарушения на разпоредбите на този регламент държавите членки сами установяват **система от санкции** и вземат всички мерки, за да гарантират прилагането им. Предвидените санкции трябва да са ефективни, съизмерими и възпиращи и могат да включват глоби, пропорционални на нанесените вреди, с постепенно увеличаване на размера им в случай на повторящо се нарушение, изземване на съответния дървен материал или изделия от дървен материал, както и незабавно спиране на действието на разрешението за търговия. В чл. 271, ал. 2 от Закона за горите е определен размерът на глобите за нарушения на регламента - от 50 до 3000 лв., съответно имуществена санкция от 100 до 5000 лв., ако не е предвидено по-тежко наказание, като размерът на глобите по този ред е съизмерим с размера им за другите нарушения на Закона за горите.

С други думи, във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) № 995/2010 за Изпълнителната агенция по горите възникват някои нови задължения и отговорности, извън действащите досега по Закона за горите, като след 03.03.2013 г. ще бъдат осъществявани проверки върху лица и организации, които до настоящия момент не са били предмет на контрол от Изпълнителната агенция по горите.

Инж. Валентин ЧАМБОВ
главен експерт в ИАГ

СЪЮЗЕН ЖИВОТ

Среща в навечерието на Седмицата на гората

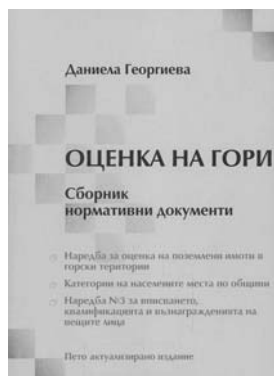
В навечерието на тържествените чествания по случай Седмицата на гората председателят на Съюза на лесолюбите в България проф. Иван Палигоров посети Велико Търново. Той се срещна с членовете на дружествата на СЛБ от Русе, Шумен, Ловеч и Велико Търново, с които об-

съди програмата за предстоящото отбелязване на празника. Пред представители на медиите проф. Палигоров разказа за историята на Седмицата на гората, която през тази година ще се проведе от 1 до 7 април за 88-и път, като официално ще бъде открита в Благоевград под мотото "Го-

рата и ние". Той изтъкна заслугите на лесовъдите за превръщането на България в една от най-зелените страни в Европа, но сподели и редица проблеми, които сега стоят пред реформацията на горски отрасъл и лесовъдското образование у нас.

✚

Нови книги

Даниела Георгиева. *Оценка на гори, Сборник нормативни документи.*

Издателство "Авангард Прима", София, 2013, 194 стр.

Това е пето актуализирано издание на Сборника, което подготвя доц. д-р Даниела Георгиева. В книгата са представени последните издания на нормативните документи за изготвяне на стойностна оценка на горски имоти.

Сборникът включва Наредба за оценка на поземлени имоти в горски територии и свързаните с нея приложения, Категории на населените

места по общини, Наредба №3 за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещиците лица.

Настоящото допълнено издание разглежда изменението в Наредбата, обнародвано в "Държавен вестник", бр. 99 от 14.12.2012 година. Важно е да се отбележи, че спрямо четвъртото издание на Сборника от 2011 г. има и промени в категориите, както и закриване на населените места, което е необходимо да се знае от ползващите тези нормативни документи.

✚

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Осигуряване и разпределение на средства за социално-битово и културно обслужване на работниците и служителите

Отговор: Идеята за развитие на социалната функция на работодателя, освен неговата икономическа функция, черпи своите основания от социалния характер на българската държава, прокламиран в нашата Конституция и от опита и традициите на европейски държави и Европейския съюз. В реализацията на тази идея оценяваме по достойнство грижата на работодателя да търси възможности за решаване не само на трудовите, но и на човешките, битовите проблеми на работниците и служителите, да гледа на трудовия колектив като общност от личности, а не само като хора, носители на работна сила.

След измененията и допълненията на Кодекса на труда от 2001 г. (ДВ, бр. 25/2001 г., в сила от 31.03.2001 г.) работодателят вече не е длъжен, а може самостоятелно или съвместно с други органи и организации, да осигурява на работниците и служителите социално-битовите и културните им потребности, примерно изброени в чл. 294 от КТ: организирано хранене, търговско, битово и транспортно обслужване, база за спорт, отход и туризъм, библиотека, подпомагане на нуждаещи се, млади и новопостъпили работници, служители и други.

Тези примерно изброени форми за осъществяване на социално-битовото и културното обслужване (СБКО) на работниците и служителите се осигуряват при финансова възможност, желание и воля от страна на работодателя.

Средствата за СБКО не са елемент на трудовото възнаграждение. Те са допълнително заделени средства от печалбата на предприятието. Заделянето на тези средства е проява на грижата на работодателя чрез допълнителни средства да облекчава труда и бита на работниците и служителите. За стопанската сфера по законодателен ред няма установен минимален или максимален размер на тези средства. Той зависи от икономическите и финансовите възможности на работодателя. На практика размерът на средствата за СБКО се договаря в Браншовите (отрасловите) колективни трудови договори (БКТД) и колективните трудови договори в предприятията. С чл. 39 от БКТД на работещите в отрасъл „Горско стопанство - стопанисване“ през 2013-2014 г. е предвидено те да бъдат минимум в размер на 7 (седем) на сто от начислените средства за работна заплата. С КТД в предприятието при финансови възможности може да се договори и по-голям размер. Всяка година с Постановление на МС за изпълнение на държавния бюджет се определя и размерът на средствата за СБКО в бюджетните организации. За 2013 г. с чл. 30, ал. 2 от ПМС № 1/09.01.2013 г. (обн.

ВЪПРОС: Допустимо ли е работодателят да определя реда и начина за осигуряване на социално-битовите и културните потребности на работниците и служителите, да разпределя предвидените средства, дори тези средства да се включват и в трудовото възнаграждение, пропорционално на размера на индивидуалната работна заплата?

ДВ, бр. 6/22.01.2013 г.) за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2013 г., средствата за СБКО на персонала в държавните органи, министерствата и ведомствата, в общините и в другите бюджетни предприятия се определят в размер до 3 (три) на сто от плановите разходи за заплати на лицата, назначени по трудови правоотношения.

Както разпоредбата на чл. 293/1/ от КТ, така и на чл. 30, ал. 5 от ПМС № 1/2013 г. посочват, че начинът за използването на средствата за СБКО се определя с решение на общото събрание на работниците и служителите. Това е негова изключителна компетентност, която не може да бъде изземвана или прехвърляна на други органи, с която работодателят трябва да се съобразява. Разпоредбата на чл. 293/2/ от КТ определя целевото предназначение на средствата за СБКО и установява забрана да се използват за други цели. Промяна в предназначението на средствата може да стане само с решение на общото събрание на работниците и служителите, но в рамките на социално-битовото и културното обслужване в предприятието, а не за изплащане на трудово възнаграждение, за поемане на задължения от работодателя към трети лица и други.

Съгласно § 1, т. 34 от Допълнителните разпоредби на Закона за корпоративното подоходно облагане: „Социални разходи, представени в натура, са отчетените като разходи социални придобивки по чл. 294 от КТ и предоставени по реда и начина, определени от чл. 293 от КТ или от ръководството на предприятието. Социалните придобивки трябва да са достъпни за всички работници и служители и за лицата, наети по договор за управление и контрол“.

Следователно: 1. Социалните разходи се определят съгласно разпоредбите на чл. 293 и чл. 294 от КТ или по ред и начин, определени от ръководството на предприятието; 2. Общото събрание на работниците и служителите взема решение за начина на използване на средствата. Когато решението обхваща осигуряване на социално-битови и кул-

IN MEMORIAM

На 26 февруари почина инж. Николай Илиев Терзиев.

Роден е на 18.07.1953 г. в с. Сатовча, Благоевградска област.

През 1978 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Инж. Николай Терзиев започва работа през 1978 г. като лесничей в ГС - Троян. Впоследствие е зам.-директор и от 1981 до 1986 г. - директор на стопанството.

Под негово ръководство са създадени отлични условия за развитието на дърводобива, залесяването и ловното стопанство, подобре-

на е и материално-техническата и битовата база на ГС - Троян, което винаги е в челните редици на горския отрасъл.

В периода 1986-1989 г. работи като началник-отдел в ДК "Георги Димитров" (сега "Лесопласт" АД). През 1990 г. е главен специалист в ГСК - Ловеч.

През 1990-1993 г. отново е директор на ГС - Троян, а през 1995-1997 г. е главен директор на Регионалната дирекция по горите - Ловеч.

През периода 1997-2008 г. е изпълнителен директор на "Леспром Троян" ЕАД и управител на "Лесо Експорт Импорт" ООД.

Поклон пред светлата му памет!

През 1971-1979 г. инж. Вуканин работи на изборна длъжност извън системата на горите.

От 1979 до 1993 г., когато се пенсионира, е главен директор на Горскостопанския комбинат - София, който стопанисва горите на Софийски, Кюстендилски и Пернишки окръг. В тези години на трудовата му дейност се залесяват хиляди декари нови гори, стотици хиляди декари гори са отгледани, изпълняват се високи дърводобивни планове. Инж. Вуканин се проявява като отличен специалист и ръководител с голям професионализъм и е награждаван многократно.

Поклон пред светлата му памет!

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК "БЪЛГАРСКА ГОРА"

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Иван ГЕОРГИЕВ - Берковица, инж. Георги МАНГУШЕВ - Благоевград, инж. Кирил ПЕТКОВ - Бургас, инж. Игнат ИГНАТОВ - Варна, инж. Борислав ЯНГОЗОВ - Кърджали, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ - Пловдив, инж. Кирил ТОДОРОВ - Пазарджик, инж. Ирена БАНОВА - Русе, инж. Сашка ИВАНОВА - Смолян, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ - Стара Загора, инж. Иван ГУНЧЕВ - Велико Търново, инж. Кирил ИВАНОВ - Кюстендил, инж. Николай СТОЯНОВ - Шумен, проф. Христо ЦАКОВ - Институт за гората, доц. Костадин БРОЩИЛОВ - ОСДГ - Бургас. *Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакционния съвет.*

Съюз на лесовъдите в България
Банкова сметка: IBAN BG 90 STSA № 93000010117510, Банков код: 30021040, Банка ДСК - АД, клон 4 София 1000, бул. "Витоша" 15
За връзка със Съюза на лесовъдите в България и със Съюза на европейските лесовъди
e-mail: bbgora@abv.bg
www.european-foresters.info
Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

Туризм

Поморие - център на културния туризъм

Поморие - българският полуостровен град, разположен на Южното Черноморие, е известен далеч зад пределите на страната преди всичко с високите лечебни качества на поморийската кал. Характеристиката на Поморие като туристическа дестинация не се изчерпва само с калолечебниците и чудесните морски плажове. Тук има редица обекти, които напълно отговарят на съдържанието, което се влага в понятието "културен туризъм".

В Поморие се намира православният манастир "Св. Георги Победоносец", чиято история е обвита в легенди и предания. Историческите извори по безспорен начин доказват, че светата обител възниква на това място в края на XI и началото на XII век. Намерената мраморна плоча с изображението на Тракийски конник от края на II и началото на III век след Христа показва, че на това място е имало тракийско светилище. През VII в. тук се е издигала византийска света обител. Обгорялата икона на Св. Георги Победоносец от 1607 г., намираща се днес в църквата, е доказателство, че манастирът е бил многократно нападан и опожаряван. Намерени са и са съхранени други три малки, но много ценни икони - на "Св. Харалампий" от 1816 г., на "Св. Георги" и "Източник на изцеление" от 1818 година. Те са с гръцки надписи.

Сегашната църква в манастира, сравнително ниска, е издигната през 1856 г., по време на турското робство. С голямо майсторско умение от неизвестен автор е направен иконостасът, на който изключителна ценност представляват иконите на Светите Георги Победоносец, Мина, Николай и Богородица. През 1945 г. е извършено разширение на манастирската църква и са построени още два престола. Единият на Св. Николай Мирликийски, а другият на - Св. мъченици София, Вира, Надежда и Любов. Над входа на църквата се намира каменната икона на Св. Георги Победоносец. В непосредствена близост до църквата е аязмото с извираща целебна вода. В миналото върху него е изграден параклис "Св. Георги", а през 60-те години на миналия век е издигната камбанария със светещ нощно време кръст.

Манастирът е действащ - мъжки. Празникът на манастира е на 6 май - Гергьовден, официален празник на Поморие.

Северно до манастира е местността Палеокастро, където след 20-годишно прекосяване се извършват археологически проучвания. Намерените исторически източници показват, че тук през II-IV в. е имало тракийско селище. На два километра южно от манастира, по пътя за

Бургас, непосредствено зад горския разсадник за южни растения, се намира единствено

ниши, в които са поставяни урните с праха на покойници от знатна фамилия. Гробни-

полуостров. Обявена е за паметник на културата от национално значение. Тя е съ-

Христос".

На втория - апостолски ред, има 33 икони. Архитектурата на сградата и великолепие на вътрешната ѝ украса я правят уникална за целия християнски свят. Обявена е за национален паметник на културата.

В центъра на стария квартал сред приятен парк е разположена църквата "Рождество Богородично". Красивата сграда е построена през 1890 г. от тревненския първомайстор Уста Генчо. В изграждането ѝ майсто-

града, на самия морски бряг, където някога се намираха прочутите Яворови скали, е издигнат скромно, но много красив паметник на поета Пейо Крачолов - Яворов. На 1 септември 1899 г. 22-годишният Яворов е назначен за телеграфист в Анхиало, където пребивава една година. Този кратък период дава мощен тласък в израстването на поета. Тук е написана лиричната му поема "Калиоп" и известните "Анхиалски бележници". Поетът е живял на крайбрежната улица в къща, изгоряла през 1906 година. От прозорците на стаята си е гледал и се е вдъхновявал от морето, ту тихо и мирно, ту бурно и неспокойно, като неговата душа. Почти всеки ден е излизал по скалите, наречени в негова част Яворови скали.

Градският Исторически музей се намира на ул. "Княз Борис I" № 33 А. Сградата, в която се помещава музеят, е с интересна външна архитектура и вътрешна уредба. Тя е построена през периода 1885-1895 г. и първоначалното ѝ предназначение е било гръцко девическо училище, завещано за тази цел от богатата гръцка фамилия. През 1906 г. сградата е пострадала от пожар и е била напълно възстановена през 1918 година. От тогава до 1973 г. е била детски образователен център.

От 1973 г. тук се помещава Градският исторически музей, където са изложени предмети, археологически находки, облекла от различните периоди от живота на хората в града и околностите, оръдия на труда, много снимки, документи, географски карти и схеми.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ
Снимки автора

Църквата "Света Богородица" в центъра на стария град

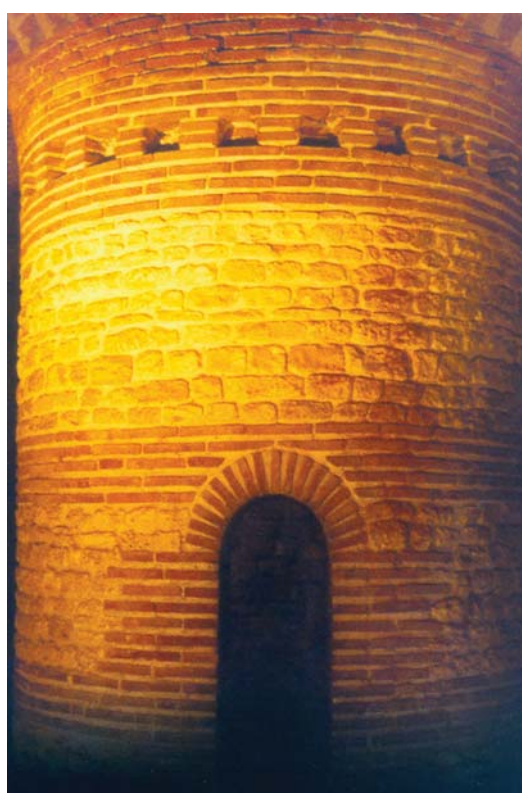

Аязмото в манастира "Св. Георги Победоносец"

вената в България "Куха могила" - антична куполна гробница. Тя датира от края на II и началото на III век. Съставена е от коридор, дълъг 22 м, и кръгла камера с ширина 11.6 м и височина 5.5 метра. Покривът ѝ е с неobiчайна конструкция - полусферичен свод, центърът на който стъпва на куха колона с диаметър 3.3 метра. Колоната се разширява нагоре и на повърхността завършва със специален метален похлупак. Околовърхът има 5

щата е изградена от камък и тухли, споени с хоросан. Предполага се, че стените са били изрисувани, но до днес са запазени само следи от зелена мазилка. От вътрешната страна на кухата колона е имало извита каменна стълба, която отвежда на повърхността. Тогава хората, езичници по религия, са вярвали, че така душата на покойника отива в небесата.

Гробницата е оригинално антично съоръжение, единствена на Балканския

Вътрешна част на старата могила

Кухата могила

четание на тракийски обичаи с римски строителни традиции. Смята се, че това е херон - мавзолей на богатата анхиалска (старото име на Поморие е Анхиало) фамилия, в който периодично са били извършвани религиозни езически ритуали.

В най-източната част на крайбрежната улица, сред архитектурния резерват от XVIII в., се намира църквата "Св. Преображение Господне". Пред нея българи и чужденци, независимо от тяхното вероизповедание, застават с чувство на преклонение дори само за това, че сградата на тази църква е най-старата в Поморие. Изградена е през 1763-1765 г. на мястото на стар християнски храм от IX век.

Църквата има правоъгълна форма, с прозорци от двете страни, дървени табани без кубета и олтарна абсида. Стените са изградени от камък, с дървени пояси. Тя е трикорабна, с художествено изработен иконостас - дърворезба. На царския ред на иконостаса са поставени 17 големи икони. Тези творби, чиито зографи не са известни, датират от XVI, XVII и XVIII век. Под голямата царска икона на Исус Христос има аязмо - от каменна плоча извира вода с чудотворна сила. Християните го наричат "Сълзите на

рът претворява в дело някои свои реформаторски архитектурни виждания, повлияни от архитектурата на Варненската катедрала. Иконите на иконостаса и в страни от него са изработени в Русия от руски художници в академичен стил. През 1959 г. църквата е основно преустроена. Иконостасът е подменен с резбован и са добавени нови икони от видни руски художници от средата на XX век.

В най-източната част на

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД

София 1797, ж.к. „Младост“ - 2, ул. „Андрей Ляпчев“ №72

тел. 975 30 76; 0888 28 17 11, 0888 28 74 62

www.husqvarna.bg; e-mail: info@husqvarna.bg